

MONATLICH

Pentru

MINTE, INIMA și LITERATURA.

Nro. 42.

Dumineca 22. Oktomvrie.

1839.

ДОМНУЛЕ РЕДАКТОР *)!

КЪ МЪЛЦЕМІРЕ СЪФЛЕТЕАСКЪ АМ ЧИТИ РЪСПИНСЪЛ ЧЕ ФАЧЕ РЕДАКЦІА КЪРІЕРЪЛЪРІ РОМЖНЕСК ЛА ОБСЕРВАЦІАЛЕ ГРАМАТИЧЕЩІ ТІПЪРІТЕ АН НРО. 51 ШІ 55 АЛЕ ЯЛБІНЕІ, АН КАРЕ АМ ВЪЗЪТ ШІ МОДЕСТА ЕСКЪЗЪ АСЪПРА НЕАНЦЕЛЕЦЕРЕІ АРТИКЪЛЪІ ТІПЪРІТ АН НРО. 101 АЛ КЪРІЕРЪЛЪРІ, ШІ АНЦЕЛЕПТЕЛЕ БЪГЪРІ ДЕ СЕАМЪ ФЪКЪТЕ АСЪРА КАНОАНЕЛОР ДЕ ПЪЗІТ, ПЪШІНД КЪ КЪЛЪХРА ЛІМБЕІ РОМЖНЕЩІ, ШІ НАЦІОНАЛА ПРОВОКАЦІЕ КЪТЪРЪ ЛІТЕРАЦІІ РОМЖНІЛОР, АНДЕМНЪНДЪІ А СЕ ШІ СПРЕ АЖЪНЦЕРЕА ШНЪІ АСЕМІНЕА ЛЪКЪРЪ МЪНТЪІТОРІЪ. —

Дечі, ашпре вредніка де лавъз анови-
таціе а КЪРІЕРЪЛЪРІ РОМЖНЕСК, АМІ ІЕЪ СЛО-
БОЗЕНІЕ А РЪСПИНДЕ: АНТЪІЪ КЪ АРТИКЪЛ
ОБСЕРВАЦІАЛОР СЪ НЪ СЕ СОКОАТЪ НІЧІ ДЕ
КЪМ АРТИКЪЛ ДЕ РЪСЕЪНАРЕ, КЪЧІ БЪГЪРІЛЕ

*) КЪРІЕРЪЛ РОМЖНЕСК РЪСПИНСЕЪ ШІ МАІ ПЕ
ЛАРГ ЛА ОБСЕРВАЦІАЛЕ ДЛЪІ С*. КАРЕ НОІ
АНКЪ СЪКЪРОШІ ЛЕАМ ФІ АМПЪРЪТЪШІТ
ПЪБЛІКЪЛЪІ НОСТРЪ; АНЪЗ ОГРІЪТАТЕ СЪТЕ
ЛА МІЖЛОК, КАРЕ НЪ НЕ СЛОГОАДЕ МАІ АН-
КОЛО. — — — АНС. РЕД. ФОІІ.

ДЕ СЕАМЪ КЪПРИНСЕ АН ЕЛ НЪ ЦІНТЕСК ЛА
АЛЪЗ ФЪРЪ ЛА КАНОАНЕЛЕ ГРАМАТИЧЕЩІ, АН-
КРЕДІНЦАТ ФІІНА КЪ ДІН АЛЪТЪРАРЕА ШНОР
АСФЕЛЪ ДЕ ОБСЕРВАЦІІ ВОРАВЕА ПРІЛЕЖЪ ФІЛОЛО-
ЩІ НАЦІЕІ А ПРІВІ ЛЪКЪРЪ ДІН МАІ МЪЛТЕ
ПЪНКТЪРІ ШІ АЛ ДЕЖЪДІКА МАІ БІНЕ. МІ-
ШКАТ Л'АЧЕАСТА ДІН ДОРІНЦА А ПЪТЕ КОН-
ФЕНЪІ МАКАР К'ОИ ЧЕ, КА ВЪДЪВА КЪ ЧІІ
ДОІ ФІЛЕРІ ЛА ФОРМАРЕА ЛІМБЕІ ШІ ЛА ШІРЕА
ДОРІТЪ ПРІН ШНІФОРМІТАТЕА ТІПІЛОР ГРАМА-
ТИЧЕЩІ, ПЕНТЪРЪ АЧЕАСТА НЪ АМ РЕКОМЕНДАТ
ПРОВІНЦІАЛІСМЪЛ МОЛДОВЕНІЛОР, НІЧІ АМ
ДЕФЪІМАТ ПРЕ ЧЕЛЕ БЪНЕ АЛЕ РОМЖНІЛОР
МЪНТЕНІ, НЪ АМ ДЕПРЕДІКАТ КА СЪ НЪ А-
ВЕМ АНЦЕЛЕЦЕРЕ ШІ СЪ НЪ НЕ ШНІМ, ЧЕ МАІ
ВЪРТОС РЕЗІМЖНДЪМЪ ПЕ ОДРЕ КАРЕ ТЕМЕІЪРІ
ЛЪАТЕ ПАРТЕ ДІН ТЕОРІЕ, ПАРТЕ ДІН КЪРЦІЛЕ
БІСЕРІЧЕЩІ, ПАРТЕ ДІН ПРОВІНЦІАЛІСМЕЛЕ ДА-
КОРОМАНИЕІ АМ ЧЕРЪТ ШІ ЧЕР СЪ НЕ АНЦЕ-
ЛЕЦІМ АН КОНФОРМІТАТЕА ЛІМБЕІ, ШІ СЪ
АНТЪРІМ ШІРЕА ПРЕ КАРЕА АЪ АВЪТО БЪ-
ТЪРЖНІІ НОСТРІ АН СТИЛЪЛ БЕСЕРІЧЕСК. ВЪ ПРІА
МЪЛЦЕМІЕСК КЪРІЕРЪЛЪРІ ДЕ БЪГЪРІЛЕ ДЕ СЕАМЪ
ФЪКЪТЕ ДІН ЦІОСЪЛ ТЕКЕТЪЛЪІ ОБСЕРВАЦІІ-
ЛОР, КЪ АСЕМІНЕА РЕЧЕНЪІІ МЪ ПОТ ДЕАЪЧЕ
КЪТЪРЪ АФЛАРЕА ШНОР НОЪЗ ТЕМЕІЪРІ ШІ КЪ-
ТЪРЪ ТЕОРІМЕ МАІ НЕМЕРІТЕ ДЪНДЪМІ ПРІЛЕЖ

а кЪцета маї аджнк ан прївїреа лЪкрЪлаї ачестѳїа.

Ал доїле асѳпра парaponѳлаї, чи аратѳ КЪрїерїа: кз ан Обсервації, нар фї тре-
вїт асѳ лѳа де модел нїще скрїерї а оа-
ре кзрора партїкЪларї, карїї скрїѳ фЪр' а
аве вре о ідеїе де ГраматїкЪ, шї а персо-
нїфіка ан елї алїмѳа Ромжнїлор МЪнтенї,
шї кЪ ачестѳа а сЪпзра пе кзрвації ачїа,
карїї ан адевзр мерїтЪ режнѳнощїнца на-
ції пентрѳ але лор продактѳрї лїтерале,
їеа шї сѳвскрїеа оказїе а ресѳндѳе, кз
шї артїкЪл „ Доктор ѳла шї Котелѳе-
тѳа” че саѳ копїат дїн ЯлвїнЪ, ѳокотї-
тѳ ка о персонїфікаціе сеаѳ сїмѳол а І-
діомѳї Молдовенїлор, шї саѳ пЪкїкат
де кзтрѳ КЪрїерїѳ ка обїект де речензїе,
аѳ ѳост продактѳл ѳнѳї тжнзр, кареле,
ка мЪлцї алцїї, фЪрѳ сѳ аїѳз кЪнощїнѳз
де ГраматїкЪ врѳ а се фѳаче аѳторїѳ, шї
карїї; чеї маї рѳѳ, аднѳѳшї скрїптѳелѳ
ла тїпарїѳ нѳ анѳзѳѳе сѳ лї се факз
мзкар о корекціе смінѳелор нещїнѳїї,
дарѳ прѳтїнда а сѳ тїпзрї ан токмаї. Деѳї
анпЪтѳрїлѳе Обсерваціїлор аѳ прївїт пре
нїще асемїнеа тїнерї пресѳмѳїошї, шї ка
сѳ їае лекціе дїн гѳѳра крїтїчеї, лї саѳ
тїпзрїт кЪ адевзрат аѳпре а лор черере
антокмаї. Деакз азѳдаѳта редакціе а КЪ-
рїерѳлаї аѳ лѳат интензїа Обсерваціїлор
дрѳпт артїкѳ де ресѳнѳаре, пЪтем зїче
шї ної; кз аѳ КЪрїерїа н'аѳ конокѳт
адевзратѳла мотїв ал ачелора, аѳ ної нѳ
вїам еспїкїкатѳ де ажнѳс.

Ал треїле кз аѳпре проѳокаціа КЪрїе-
рїѳлаї воїѳ рѳсѳндѳе ла аднѳтациїле че
фѳаче Обсерваціїлор мѳелѳ, шї кЪ вѳкѳрїе мз
воїѳ сѳпѳнѳе а конѳрїектї кЪ чѳле чѳмї вор
ста ан пЪтере ла кЪлатѳра алїмѳеї, нѳмаї
сѳ нѳ чѳаре чїнеѳа маї мЪлат де кжт ачїа

че пот, сѳѳ пентрѳ грѳшѳеле, ансѳшїрї
ал' дївїлїтѳцїї омінѳщї, сѳ мз осжндеаскз,
сѳѳ дѳккз теорїїле мѳеле нѳ се вор по-
трївї ан чеѳа кЪ але длорсале сѳ мз о-
кзрѳаскз, сѳѳ дѳккз анѳрѳ амѳзцїошареа
пзрерїлор мѳеле анѳрегїнѳцѳѳ кЪ сїнчѳрї-
тате ѳн граїѳ сїмплѳ, о асемїне наївїта-
те сѳ нѳ се їае де атїнѳѳере сѳѳ де фѳа-
сѳрїї їсѳѳкнїте дїн дорїнца де ресѳнѳаре.

Ал патрѳлѳе, кз сѳпре ажнѳѳѳереа ла ѳ-
нїреа дорїтѳ, прїн дїрѳїреа ѳнѳї ашеа
де маре лЪкрѳ, статорнїчїреа зїк а карѳн-
терѳлаї шї класїфікаціа алїмѳеї націонале,
авѳм треѳнѳнѳз де доѳз; анѳѳїѳ де ак-
негациа егїоїсѳлаї, десѳрѳкжндѳнѳе де омѳл
чѳл векїѳ шї амѳрѳкжндѳнѳе ан чѳл нѳѳ,
сѳ пЪрѳѳм зѳаоа дрѳптѳцїї. Ялдоїлѳ де ѳн
трїѳѳнал фїлолѳуїк дїнаїнѳеа кзрѳїа се
депѳнѳем тоцї армѳелѳ парѳїалїтѳцїї

Ачест треѳѳнал аѳпре а мѳа пзрѳре ар
треѳѳї сѳ фїе:

„ Теорїа фїлолѳуїкѳ рѳѳематѳ ка пе
„о багз пе Латїна, мѳма алїмѳеї нѳа-
„стрѳе, атжт ан прївїреа дерїѳаціїї кѳвїн-
„ѳелор, прїн карѳе авѳм анѳ лѳпѳа кЪ
„барѳарїсѳмѳеле, кѳм шї ан прївїреа ста-
„торнїчїреї фѳрмѳелор сѳѳ а тїпїлор Гра-
„матїчеї, детрашї фЪрѳ андоїалѳ !ка шї
„кѳвїнѳѳеле тот де ла алїмѳа стрѳѳмошї-
„лор, прїн карѳе авѳм анѳ лѳпѳа кЪ со-
„лїчїсѳмѳеле. ”

Крїтерїїї ачестѳї треѳѳнал ар треѳѳї сѳ
не сѳпѳнѳем шї Граматїчѳеле шї сѳїлѳа бе-
серїчїї шї Ідіомѳеле сѳѳ проѳінцїалїсѳмѳеле
шї сѳ авѳм дрѳпт канон:

„ Яѳ фѳрмѳеле аѳ кѳвїнѳѳеле че вор фї
„маї апроѳпе де орїїне, атжт ан чѳле
„бїсерїчїѳщї, кжт шї ан Ідіомѳе дїн орїї че
„проѳінцїе а Дакороманїїї, сѳ ле прїї-
„мім кЪ тоцїї. ”

Ла ачест трібнал сз черчетем;
 „ (а) Ортографіа, (b) формеле ші (с) псрїтатеа лімбей. Ачеста прїїміндзле апої респонд ла челе треї квестїї але Ксріерїс-лїї Ромѣнск.

1ї8. Кз трєвзе сз не знїм а абе тоцї Ромжнїї о лімбз ценералз, конвінс фїїнд кз сзпт стѣгала зїсвалї трївзнал ва фї шї кз пстїнцз ане знї,

2лє. Кз н8 трєвзе а лва о провінціе жаргонла чєліаланте, фзрз н8маї чєле б8-не, дєждїкатє дє крїтерїа фїлолоуїїї.

3лє. Сз прїїмїм лімба бїсерїчїї дє сїмбол лнсз н8 ка перфектз, чє ка ачїа, карє сє подтє сзп8нє корекції шї перфекції, дарз корекціа сз і сє факз н8 д8пре пзрерїлє сѣ8 капрїціїлє ноастрє, чє д8пре дїктареа теорїї с8с лнсзмнат8лїї трївзнал. Прїн асемєнє прочєд8рз вом п8-тє аж8нцє ла лнформареа Дексікон8лїї шї а лімбей академічє.

Іатз Домн8л мє8 мод8л прїн карєлє д8пре амеа сокотїнцз, с'ар п8тє аж8нцє ла рєзлатат8л лмфццошат к8 атжта дорїнцз націоналз дє Ксріерї8л Ромѣнск, дорїнцз дє карє бїнєк8носк8т в8 єстє, кз дє ла 8рзїрєа ашзззмжнт8рїлор дє лмвзцзт8рз, л'акзрора лмфїїнцаре ацї ас8даат шї ас8дацї лнк8 п8нз асцззї, п8р8рє с'а8 лнфокат шї ініма ноастрз, шї д8пре п8тїнцз н'ам прєцєтат а л8кра.

Фзрз 8н асемїнєа трївзнал, лнїнїтєа кзр8їа сз сє плєчє тоатє провінціалїсмєлє н8 вом п8тє аж8нцє ла 8нїрє, партє лн-пєдєкацї дє парціалїтзцї шї прєждєцє, їарз партє дє нєцїїнцє, кзчї фзрз асемї-нєа чїноз8рз рєзєматз пє тємїїсрї, ної фїїнд шї лнпрїчїнацїї ної, шї ж8дїкзторїї, к8м вом п8тє єшї ла капзт. маї вжр-тос к8нд Домнїї лїтєрацї М8нчєнї ар а-

ж8нцє сз сє л8птє п8нз ла чєа маї дєпє 8рмз с8фларє пєнтр8 (а) ал провінціїї Длорсале, шї ної Молдовенїї к8 Трансїл-ваненїї, Бзнзцєнїї шї 8нг8рєнїї ам прїмї сз нє рзстїгнїм пєнтр8 (а8) ал бєсєрїчїї, (кзчї дє провінціалїсм8л (о) лад8л л8ї Дзє8 нєам лєпздат).

Лнсз маї нїнїтє дє а лнчєпє Обсєрва-ціїлє мєлє ас8пра аднотациїлор фзк8тє дє Ксрієр8л Ром. сокот сз лнсзмнєз8.

1ї8. Кз Ксрієр8л м8лтє смінтє алє тїпарї8лїї мї лєа8 атрїєзїт дє грєшєлє фзк8тє дїн партєа мєа, шї а8 фзк8т рє-чєнзїє ас8пра лор, нєцїїнд кз сєцарїї но-стрї пє лжнгз а лор їгноранціє аж8нг ані сє фачє шї корєкторї, шї д8пз чїї лн-дрєпцї р8бєа кжтє дє патр8 орї, єл лшї рєсєв8нѣзз сзпзр8л сє8 к8 лзсарєа єратє-лор. Дѣкз ла рзєп8нє8л мє8 ашї вої сз їє8 дє прїлєж8 смінтєлє тїпографїчє алє Ксрієрї8лїї, апої ар єшї к8 м8лат маї к8 вжршїтоарє дєкжт алє Албїнїї.

2лє. Кз лн арг8ментациїлє чє шав л8-ат дє крїтерїє шї ан8мє, партє стїл8л бє-сєрїчєск, партє теорїїлє Граматїкалє шї партє провінціалїсмєлє воїнд а рєст8рнє тємїї8л Обсєрваціїлор мєлє, н8 рззмжнє консєквєнт кззїнд лн контрзїчєрї, пєн-тр8 кз їнтєнзїа Ксрієрї8лїї фїїнд а да о прѣрогатївз провінціалїсм8лїї сє8, а лок8рє сзп8нє пє бїсєрїкз лндрєптзрїлор теорїїї, аколо 8ндєї єстє маї потрївїтз к8 провінціалїсм8л Ромжнїлор М8нчєнї, алок8рє апробѣзз, Ідіома стїл8лїї бїсє-рїчєск, аколо 8ндєї потрївїт к8 а Дєалє, дї шї лн контрє теорїїї, спрїжїнїнд зї-с8л к8 а8торїтатєа єклєсїастїкз, шї 8ндє провінціалїсмєлє Ромжнїлор Молдовенїї сжїт маї апропїєтє д8пре теорїє к8 орї-цінал8л латїнїї, м8ма лімбей ноастрє, дар

непотривіте ах кх ідіома ромжнілор Мун-тині, ах кх ідіома бісерічєї, аколо сз опъне кх провинціалісма Длорсале пѣнда алаинте 838ація ші мажорітада, 8їтжна пропозиція Дсале: кх требже сз алицем дін тоате провинціалісеме ле че ва фі маї ехн ші маї апроапе кх теорія, ах се опъне кх ахторігатеа бісерічєї, 8їтжна пропозиція Дсале кх н8 требже сз соко-тім лімба бесерічѣскз десевжршітз, ші кх требже сз о с8пънем адрептзрілор теорієї, сз о кхлтивзм ші сз о кхрзцім де тот че н8 е класік, касз о фачім ах старе а еспріма ідеїле беакхлші ал 19леа. Пре ачесте контразічєрі ле воїх арзта ла локхл лор ахпре н8меріле аднотацілор.

Ахкм анкеїнд бороава вз ахкредін-цеж8 домнѣла мѣх кх н8 дешертзчїхнеа, н8 ампзтіміреа, н8 егоїсма, че ахїоаса пз-сарє де ачест марє інтерєс ал націоналі-тзцеї м'а8 андемнат а скріє деспре аге-менеа матеріє. Ахкх н8 міар фі пзсат ах адевр де ахкр8, маї 8шор міар фі фост а пріві кх індіференцз полеміка до-мнілор літерації, ші ан8 мз вжрж ах крі-тіка сѣ8 сатїреле Длорсале, кзчї ахкх а8 рзмас, ка чїї чї дорім а фі сареа де ахцелєпчїхне ші ахміна де шїінцз, і вір-т8те алаинтеа компатріоцілор, сз не мо-тївім спре ахареа кондїхлші н8маї де а таре прїнципїї вредїне де діфзїмарє, ах ка сз не п8тем ресевна, ах ка сз не п8тем арзта слзвїчїхнеа ші дешертзчїх-неа алаинтеа ахмєї, ші токмаї прїн асфе-лі8 де арг8ції, ахнчєа ар треб8ї сз нї зїчєм, ахпре ворка де ржнд, пзкат де хжртїа ші негрѣла че стрїкзм. Дїн ах-протївз ахсз: ахкх с8пхїнд8не ж8дец8-аші теорїї, режемат не темєїрї, н8 ка ре-м8не остєнѣла ші ворка ачєстор дікхсїї

фжрз вре 8н режллат, ешїнд 8н че фоло-сіторї8, ахкжт сз н8 фіє ахпре парїміє: Parturiunt montes et nascitur ridicu- lus mus — ахнчєа фєрічє де ахчє-пзторї8л провокацієї.

Ах сфжршіт, ахкх ахпре обалїтатеа модхлші ростїреї меле деш8декжнд8місє інтензіа мам пзр8т аспр8 ах зїчєрі сѣ8 атїнгзторї8, дікхїзїнда таблєлє інїмєї меле, мзрт8рієск8 ах п8влїк8, кх нїмікз на8 ісєвкнїт дїн ахпзтіміре сѣ8 персоналі-тате, че н8маї дїн зєл ші дорїнцз кхр-тз а кхлхрєї націоналє, ші ахтр8 8мі-лінца с8флєтхлші чєр ертзчїхне де ла взр-бації, карїї саз п8т8т сокотї втззмаці, кзрора просфореж8 дїн партемї даторнї-кхл респект пєнтр8 тот че ах проа8с м8ат сѣ8 п8цін ах бїнілє націєї.

П. В. Сє8лєкхл.

Ахїємнѣрї ас8пра кхлзторїєї P. A. Gego in Moldova.

Преж8м де обще єсте кхноск8т ах Молдова ах маї м8лте цїнгт8рї, аар маї кх самз ах а Бакх8н8ї, ші а роман8-лші сз афлз 8н марє н8мзр де 8н8рї. Супре чєркареа ачєстора ах ан8л 1836: а8 трїміє акадєміа 8н88реаскз дїн Пєста пє мз88ларї8л сз8 кхрєспхнзєторї8 ахкїє Gego кхлхгзр дїн чїн8л С. Франціск, ахнд8ї пє ахн8з спєасєлє кхлзторїєї ші 8рмзтоареа інєстр8кїє: сз ад8не кхношїн-цє ахтре алтєлє 1. деспре старєа статїстї-кз де ах8ма а колонїлор 8н88рєції дїн

Молдова. 2. Деспре обичїиїрїе, шї мора-
лічещїе а нсз шїрї а колонїлор. 3. Деспре
старееа націоналітзїї; шї че ар фї прїчі-
на де аї скззїт ачаста? 4. Сз адїне
кїношїнце їсторїчешї деспре трїчерееа аче-
стор колонїї ан Молдова, шї старееа лор
дїпз ачееа. 5. Сз черче лімба, трзданїї-
ле саї хорїе лзкїторїлор. 6. Сз вазз
аї нї с'ар афла пе ачелеа локїрї чева
Манїскрїе, че ар антерзса лімба саї їсто-
рїа ынїрїлор. Маї пре ырмз 7. Че легз-
тїрз ар пїтееа фаче академїа ка сз аїбз
шї маї а нколо кїношїнце деспре нїміте-
ле колонїї; шї кзпзта с'ар врїн кзрбат
ан ачїлеа локїрї, каре с'ар пїтееа спре
ачееа скоп антревїнца, саї токма ан-
тре Мздвларїе академїеї асз прїмі?

Ачастз їнстрїкцїе аї фост кї маре
анцелепїїне сокотїтз, шї де с'ар фї
амплїнїт кїм саї пїг ар фї кїшїгат де
о парте чееаї трїміе, шї чеелор че лаї трї-
міе маре лаїдз; де алта, ар фї асїпат
о маре голїще ан кїношїнцеле обшїї че-
тїтоаре дїн ынїарїа, шї аїрдеал. Че то-
тїшї нї саї анїамплат кїар кїм ацентам.

II. Gegő ан 18 зїле аї їспрзвїт а-
часта кзлзторїе, каре апої маї тїрзїї аї
шї датїо ла тїпарїї кї спїїселе академїеї
сїе тїтїла: „A MOLDVAI MAGYAR
TELEPEKRŐL.“ (Деспре колонїле ын-
їрїешї дїн Молдова)

Нї дїн пїкаре сїре полемїе, де каре
тотдееа ам фост стрзїн, чї дїн пофїтз
а фаче чїтїторїлор ан чїле кїне, шї рїле
кїноскїтз маї сїе нїміта карте ам воїт
а пїне ачесте пїцїне а нсз мнзрї, ка нї
кїмба — фїїнд II. Gegő Мздвларїї ынїї
вещїте академїї, шї де ачїа трїміе —
сїее аншееа ынїї кї стрзлїчїрееа ачестор
нїме, шї сз фїе рїтзчїрееа чееа де апої

маї маре. А нсз нїчї ачїа боеск а лзса не-
ансемнат, кз єї нї сїнт Молдовїан,
шї ашд кїноскїнд Молдова нїмаї ка
стрзїн, поате кз сз фїл лзсат не а н-
сз мнате ынеле маї марї а кзлзторїїлї
алїнїкзрї.

Картеа маї сїс поменїтз кїспрїнде кз-
лзторїа прїч ынїарїа, шї аїрдеал пе скїрт;
дїпз ачееа прїн Молдова, рзспїне ла
пїнтїрїе їнстрїкцїеї; доаз аїпндїче, де-
спре ынїрїї дїн Бесарабїа, шї Бїковїна, шї
нїше фрзгмїнте дїн Манїскрїеїл аїї Марк
Бандїн; маї пре ырмз сз аїдоце хар-
та Молдовїї.

II. Gegő аї антрап ан Молдова пе-
ла пееа Гїмеш (Gyimes) ан 5. Окт.
дїпз кзрїндарїїл нонї; аї мерс пееа Окна,
Тротїш, Bogdánfalva, Бакзї, Роман,
Сзбан, Тїрїїл фїрмос, ш. а. ла Іаш. Де
аїчееа, пе кїм сз вїде, тот пе ачееа калї,
саї анторс ла Бакзї, де ынде пе ла кз-
лїгзра Пїстїна, Моїнешї ш. а. пе а нїгз
рїїл Тротїш ла Гїмеш, ынде аї аїїне
ан 23. Октомв., шї ашїї їатз кз ан
18 зїле сз їспрзвї тїатз кзлзторїа.

Спре аїкрї, кї каре сз а нсзрїнз де-
ла лзїдат академїе II. Gegő нї аї
фост дестїл гзтїт не аїїнд кїноскїтз
лімба ромїнеаскз, каре нї нїмаї тоцї
ынїрїї дїн Молдова, чї ынїї, їїтїнд чееа
ынїрїеаскз сїнїрї ачаста о вореек. Ла
фаца а 12. зїче кї аїевзрат, кз ар цїї
чееа рїїнїїче; а нсз чееа ачееа тре-
вїе фїарте пїцїн сз фїе, че аратз чїле
маї мїлате кївїнте ромїнїшї де сїнїцїа
са аїїсе; пре кїм: кзрзїш kotsi. а)
хам vendég fogadó, ан каре лаї ан-
вїтат postival, острома, száritott te-
hény hús, какшїш борпїнз, мерс мїрат,
alma ш. а. б.) Ба нїчї лзїдат а акаде-

міе ан ачастъ зна аѣ лѣкрат анцелепцѣ-
ше дестѣл, тріміціна ан царъ рѣмжнеаскз
ѣн аша вѣрбат, каре нѣ шіе ачае лімез,
нѣ атѣта маі вѣртос, кѣ антре до аз
міліоане де рѣмжні че лѣкѣск ан ѣн-
гаріа ші ардеал, ші маі мѣлте міі де ѣн-
гѣрі, каріі шіѣ рѣмжнѣше маі мѣлт де
кѣт чева, ар фі пѣтѣт пе лесе афла
пентрѣ скопѣл сѣѣ пе алѣл фѣрѣ ачае
скѣѣре. Кѣм каде домнілорсале ѣнгѣрі,
кѣнд кѣлѣторіі стрзіні сѣѣ скріѣ рѣѣ
нѣмеле ѣнгѣреші, сѣѣ ле даѣ ансѣмнаре
скѣлѣатѣ? ші де ачештеа нѣ є міраре;
кѣ нічї сѣнт тріміші де академіі, нічї
він дін аша цѣрі, ан каре ворѣск мілі-
оане лімѣа ѣнгѣрѣаскз. *Inquirant vitia
ut tua rursus et illi. Horat.*

a). *Eddigleni alkalmatosságomat
már kényelmesb', vasas talpú, két egy
más mellé fogott lóval ellátott kara
us (kotsi) váltta fel.* Чѣтіна ачаста
міам адѣс амінтѣ де ѣн фѣржк, каре кѣ-
лѣторіна прін ѣнгаріа кѣ трѣсѣрѣ дін по-
рѣнка офіцірілор дѣла цѣренї датѣ, нѣмі-
тѣ немѣше Форшпан; ш'аѣ ансѣмнат
ачест кѣвжнт ка кѣм с'ар нѣмі ашѣ каїі.
Мѣржѣна маі анколо аѣ вѣзѣт пе кѣмп
мѣлціме де каї, ші іарѣш аѣ ансѣмнат:
кѣ ан ѣнгаріа сѣ афлѣ пе кѣмпѣрі каї
кѣ мііле, ші каїі ѣнгѣрѣше сѣ нѣмеск
Форшпан!

b). *Köröasz este shi zicerea faца 50.
Midőn a' lomba oláhok pitát, málét,
rágnaк; ezek (a' magyarok) búza
kenyeret is esznek.*

Маі анколо, П. Gegő спре кѣноа-
щереа лѣкрѣрілор ан маі сѣс нѣміта кар-
те кѣпрінсе, нічї аѣ антрѣвѣнцѣт дѣстѣ-
лѣ стрѣданіе; ба ачѣа нічї єра кѣ пѣ-
тінѣз ан 18 зіле аѣжѣна ан інстрѣкѣіе

ші де ачѣлеа, спре акѣрора черкѣре. аѣ-
ліпсѣ де нѣ де анї, батѣр де маі мѣлте
лѣнї. А черѣта колонііле ѣнгѣреші, ан
маі мѣлте цінѣтѣрі а Молдовеі ампрѣ-
шїѣте; а лѣа сама ла ансѣшіріле лім-
ѣї, ші ла трѣданїі; ба а кѣпѣта кѣ
о кале ші кѣношїнѣ дѣспре Молдова, ка-
ре, кѣм зіче офіціа са, пѣнѣз акѣма аѣ
фост анантѣа ѣнгѣрілор карте тѣїнѣї-
тѣ кѣ шѣпте печѣці, пе каре воѣше
акѣма а о фѣче кѣноскѣтѣ сѣ нѣ маі фїе
пѣмжнт некѣноскѣт terra inco-
gnita; ші а сѣвѣрші ачестѣа тоате ка ѣн
Мѣдѣларіѣ де Ікадеміе нѣ єра лѣ-
крѣ нѣмаї де 18 зіле, чї пофѣа тѣмп
маі андѣлѣнгат, міжлѣчірі маі страшнї-
че, ші сѣ так алѣле, кѣношїнѣ дін іѣто-
ріа ачестїі цѣрі маі аажнчї. Де аїча ві-
не де дѣскріереа єсте нѣмаї пѣдѣасѣра;
кѣношїнѣлѣ дѣспре царѣ нелегате ші сѣѣ-
цірі, не пѣтрѣнѣжѣна ан прїчїніле рѣле-
лор, ші а вѣнелор дін партѣа пѣмжн-
тѣлѣшї ші а лѣкѣторілор; мѣлціме де грѣ-
шѣле, каре кѣ антѣїа вѣѣре ле вѣде ші
ачѣла, каре нѣмаї репѣде аѣ трѣкѣт прін
Молдова. Аша, антре алѣле, зіче П.
Gegő а сѣ афла антрѣ о жѣмѣтате мі-
ліон де лѣкѣторї ан Молдова ші пѣ-
ціні жѣдовї; кѣнд ан мѣлте тѣргѣрі,
сѣѣ кѣм зічем ної, ораше, жѣдовїі фак-
доарѣ чеа маі маре партѣа лѣкѣторілор,
аржнзіле ѣанѣрілор маі тот єї ле цін;
негѣцѣторіа, ші месѣрііле маі тот єї ле
поартѣ; ан Іаш, (ѣнде кѣлѣторїѣл ан-
шірѣна пе: Молдовенї, ѣнгѣрі, Арменї,
Грѣчї, Бѣлгарї, Албанї, Тѣрчї, Тѣтарї,
Лѣшї, Мѣскалї, Нѣмці, ші сѣрѣї. де
жѣдовї нічї нѣ помѣнѣше, сѣмѣзѣта сѣ
вѣд ѣліціле де жѣмѣтате гоале дін прїчї-
на, кѣ фїї лѣї Ісраїл атѣнѣа сѣ цін ан

КАСЕЛЕ САЛЕ. ВЪ ВЪЗІНД МЪАЦІМЕА ІсРАІАТЕ-
 НІЛОР АН МОЛДОВА, НЪ МАМ МІРАТ ДЪЗІНД
 А ФІ ЗІС 8Н КЪАЪТОРІ8, КЪ АНТРАЖА АН
 МОЛДОВА, І САЪ ПЪРЪТ А СЕ АФЛА АН
 ПАЛЕСТИНА. НЪМАІ П. Gegô аЪ ВЪЗЪТ АН
 МОЛДОВА ПЪЦІНІ ЖДОВІ, ШІ АН ІАШІ НІЧІ
 ДЕКЪМ.

Іарзші грешіт зиче Сф. С. асз ам-
 пьрці Молдова АН 16. Цінгътрї, ші до-
 аз адміністрації слободе; кз ачаста ам-
 пьрціре аЪ ачечат АН тїмпьріле маї дїн
 коаче, ші акъм сз ампарте ачест прїн-
 ціпат АН 13 Цінгътрї, каре сжнт: Дор-
 хої8а, Ботошєанїї, Сьчѣва, Нѣмцѣ8а, Ро-
 манѣ8а, Бакъѣ8а, Пьтна, Текъчїѣ8а, Гала-
 цїї, Тѣтова, Васлѣѣ8а, Фьлчїѣ8а, Іашїї.

НЪМЪРЪА ЛЪКЪІТОРІЛОР 8НГЪРІ АН МОЛ-
 ДОВА АЛ СОКОТЕЩЕ П. Gegô 45 — 50
 САЪ 55 ДЕ МІІ; ІАРЗ ПЕСТЕ ТОТ, СОКОТІН-
 ДЪСЪ ШІ АЧЕІА, КАРІІ КЪ АЧЕІА Ш'АЪ СКІМ-
 КАТ ШІ НЕАМЪА, ЗІЧЕ КЪ АР ФАЧЕ 8НГЪРІІ А
 ПАТРА ПАРТЕ ДІНТРЕ ТОЦІ ЛЪКЪІТОРІІ МОЛ-
 ДОВЕІ. АФІ АЧАСТЪ СОКОТЕАЛЪ АПРОАПЕ ДЕ
 АДЕВЪР САЪ ТОМНА АДЕВЪРАТЪ, НЕ АВЖНД
 АН ЧЕ МЪ РЪЗЪМА, НЪ ПОЧІ8 МЪРЎІНІ; ДЕ
 АКОЛО ТОТЪШІ АМ ПРЕНЪС АН КОНТЪІ, КЪ
 ЦІ8 ПЕ П. Gegô АН СОКОТІРЕА НЪМЪРЪ:
 АЪІ ЛЪКЪІТОРІЛОР А ФІ ПРЕА ДАРНІК: АША
 АН ІАШ ЗІЧЕ А ФІ 60, ШІ АН РОМАН 10
 МІІ ДЕ ЛЪКЪІТОРІ; КЪНД АН ІАШ ГЕОГРАФІІ
 СТЪЗІНІ НЪ ПЪН МАІ МЪАТ ДЕ 50 ШІ МОЛ-
 ДОВЕНІІ АПРОАПЕ ЛА 50 ДЕ МІІ; ІАРЗ РОМА-
 НЪА НЪ ЕСТЕ МАІ МАРЕ КА ФЪЗЪРАШЪА АН
 АРДЕАЛ, О 8ЛІЦЪ ЛЪНГЪ, ШІ АЛТЪ НЕМІКА.

АН 8. ДЕСПРЕ НЪРАВЪРІЛЕ 8НГЪРІЛОР ДІН
 МОЛДОВА ШІ А МОЛДОВЕНІЛОР ЗІЧЕ П. Ge-
 gô А ФІ АЧЕЩІА АПСІЦІ ДЕ ТОАТЕ АНЪШІ-
 РІЛЕ ВЪНЕ, АЪНД АФАРЪ ОСПЪТЪТАТЕА САЪ
 ІЪБІРЕА ДЕ СТЪРІНІ. АНТРЕ АЛТЕЛЕ СПЪНЕ
 А ФІ ПЕСТЕ МЪСЪРЪ СЪПЕРЦІЦІОШІ САЪ ДЕ-

ШЪРЪТ КРЕЗЪТОРІ, ЧЕ С'АР ВЕДЕА ШІ ДЕ АКО-
 ЛО, КЪ ЧІНСТЕСК МОАЩЕЛЕ СФ. ПАРАСКІВЕ,
 ШІ БРЪА МАІЧЕІ ПРЕАКЪРАТЕ, КАРЕ Л'АР ФІ
 АДЪС КЪАЪГЪРІІ ДІН ПЪМЖНТЪА СФЖНТ. ФІЕ
 ЛЪКЪРЪ АН СІНЕ ОРІ КЪМ; АНЪСЪ ТЕМЕІ8РІЛЕ
 АН ГЪРА 8НЪІ КЪАЪГЪР ДІН ЧІНЪА СФ. Фран-
 цїск НЪ СТАЪ БІНЕ. КЪМ Е АЧАСТА, ДЕ СЪ
 ОСЪБѣЩЕ СФ. СА ДЕ ЧЕІАЛАЦІ ФРАЦІ АША
 ТАРЕ? САЪ ДОАРЪ НЕЩЕ ЛЪКЪРЪРІ КА АЧЕСТЕА
 НЪМАІ АН БІСѢРІКА ГРЕЧЕАСКЪ ЛЕ СОКОТЪ-
 ЧЕ СЪПЕРЦІЦІІ? — —

(Ва Ърма.)

ВАРІЕТЪЦІ.

МІЛОСТЕНІА ПАТРІАРХЪАЪІ ДЕ О АЛ XII-ЛЕА.

КОНТЕЛЕ Giraud, 8Н СКРІІТОРІ8 ДЕ
 ІТАЛІА А МАІ МЪАТОРА ЖОКЪРІ ВЕСЕЛЕ ТЕА-
 ТРАЛЕ, АВЪ ПЕНТЪ8 НІЩЕ ПЕРСОНАЛІТЪЦІ О
 ПЪРЪЗ КЪ ВІСТІЕРНІКЪА ПАТРІАРХЪАЪІ, КАРЕ СЕ
 ВІДЕА А ФІ КЪ ПРІМЕЖДІІ ПЕНТЪ8 ДЖНСЪА.
 СОКОТІ ДАРЪ, КА СЪСЕ РОАЦЕ ДЕ ГРАЦІА
 ПАТРІАРХЪАЪІ, КА СЪ ІСЪ ПЪЕ ПЪРА ДЕ ЛЪ-
 ТЪРІ. ШІ ДЪКЪНДЪСЕ АНАІНТЕА ПАТРІАРХЪ-
 АЪІ, І САЪ АЩЕРНЪТЪ ЛА ПІЧОАРЕ КЪ АЧЕА
 ПРЕА 8МІЛІТЪ РЪГАРГ, КА СЪІ ЕРТЕ ГРЕШАЛА.
 ПАТРІАРХЪА АЛ РІДІКЪ КЪ ЗЖЕБІРЕ АНЧЕ-
 ПЖНДЪІ А ЗІЧЕ: „КЪМЪЗ ДЪМНІАТА ЕЩІ 8Н
 СКРІІТОРІ8 ДЕ ЖОКЪРІ ВЕСЕЛЕ, АЧЕЕА АМ ЦІ8Т,
 ДАРЪ КЪМЪЗ ЦІІ ШІ ЖОК ТРІСТ А ДА АН-
 НАІНТЕ, НЪ МІ А ФОСТ КЪНОСКЪТ“ Ш'А РЕМАС
 ПЪРА АНТЪ'АТЪА.

ІАРЗШІ ДЖНСЪА, КА ЧЕНСОР. —
 8Н ОАРЕ КАРЕ КЪАЪГЪР СКРІСЪ О КАРТЕ,
 КАРЕ ПЕНТЪ8 КЪ КЪПРІНДЕА АН СІНЕ ФОАРТЕ
 МЪАТЕ ШОДЕНІІ, АНТРЕ ЧЕЛЕЛААТЕ Ш' АЧЕЕА

пророчіє, кѣмиз лѣмеа ан анѣа о міє
оптсѣте треїзечї шї 8нѣа кѣ то-
ѣа ва перї, наадмітїнаѣсе ла тїпарїѣ де
ченсорѣа патріархѣаѣ*), сѣ дѣсѣ дар кѣ-
лѣгѣрѣа токма ан лѣнтрѣа ла патріар-
хѣаѣ, каре кѣ лнѣсѣшї а са мжнѣ і скрї-
сѣ пе Фоаїа кѣрцїї. „Imprimatur anno
1831“ (адекѣ сѣсе тїпѣреаскѣ ла анѣа о
міє оптсѣте треїзечї шї 8нѣа).

Анцелепцї дескїлініцї. — Віон
шедеа мѣаком; Анахарѣ сѣ прїмѣла: Та-
лес сѣѣра кѣ мїнтеа ла стѣле; Віодара;
Платон ан аер гонеа ідеїле; Омер кнїта;
Арістотелес сѣ діснѣта; Пітагорас тѣчеа;
Впіменїдес дѣрмѣ; Ахімедес цѣржнѣа о мї-
шка маї лїколо; Солон скрїа лїцї чї-
віле, Гален прескрїерї медїчїне; Вѣклїдес
мѣсѣра тїнда; Впіктетес шерѣеа; Генѣка
шезѣа ан мїжлокѣа дѣрѣаѣ лѣѣа сѣрѣ-
чїа; Сократес лнѣсѣш дѣпѣ аса мѣртѣрї-
сїре нѣ шїє нїмїка; Зенофон фѣрѣдѣаїа,
кѣ ла тоате не ва лнѣвѣца; Дїогенес тоа-
те хѣлеа; Тїмон пе тоцї лї влѣсѣѣма;
Демокрїт пе тоцї ії рїдеа; Враклїт плн-
ѣеа; Зено ажѣна; Впікѣр сѣ 8спѣта; А-
наѣарх зїчѣа кѣ тоате с' нїмїка шї нѣ-
маї сѣ парѣ а фї. Оаре каре а авѣт
а репѣѣ?

Трад. де
Ардел. Аѣрелїє.

TITULE.

Внглѣзѣа Browne кѣлѣторїна прїн
Аѣрїка ан анѣа 1794 аѣ ажѣнс ан Цара

*) Maestro del. sagro pala zo.

Дарфѣр ан четатеа Вл-Фахїр, 8нде єсѣ
резїденцїа Сѣлтанѣаѣ пе каре ан маї мѣа-
те ржнѣрї і саѣ дат прїлеж ла вѣдеа;
лнѣсѣ а ворѣї кѣ єа нѣ пѣтѣ дѣеа норо-
чїре. О датѣ джнѣсѣ маре лѣдїенцїє ла
кѣрте саѣ вѣрѣт шї внглѣзѣа антрѣ прї-
вїторї. Апропїїнаѣсе Сѣлтанѣа Сѣтраѣ
8н Офїцїр: вѣдецї пе мареле Бївола, фї-
ѣа марѣаѣ Бївола, пе боѣа тѣѣѣрор кої-
лор пе єлѣфантѣа кѣї нѣ сѣ афѣѣ
асемѣнеа, пе пѣтѣрнїкѣа Сѣлтан Аѣа-
Ал Рахман - єа Рашїд. Алах сѣцї-
ѣїє вїаца Домнѣа мѣѣ, Алах сѣ те апѣ-
ре пе тїне, шї сѣцї дѣѣ десѣѣтѣрї нѣнѣ-
мѣратѣ.“ — Ашїшдерѣа Амѣратѣа дѣеа
Мономотапа сѣ нѣмѣѣе пе сїне: Врѣжї-
торїѣа чѣа маї маре, Країѣа, шї Домнѣа
хоцїлор чѣлор маї іскѣсїцї.

Гѣсѣѣа ла оамѣнї єсѣ оѣѣїт, лнѣсѣ
тот потрївїт кѣлѣтѣреї. Да ної маї плаѣе:
Autocrator, Divus Caesar, Augustus,
sua Maestas ш. а: лнѣсѣ сѣнт локѣрї,
8нде аша нѣ плак аѣсѣтеа, прѣкѣм нѣаѣ
чѣале дїн Аѣрїка,

ГЕНТЕНЦІЇ АЛЕСЕ.

Карѣ нѣ пѣдїсѣѣѣе пѣкатѣа жѣрѣ влѣ-
сѣѣм аѣѣпра моралїтѣцїї. (Pfest.)

Дѣрїреа сѣѣт карѣ омѣа чѣа маре
дѣснѣдѣѣѣѣе, є асѣмѣнеа фѣлѣѣрѣаѣ,
карѣ а антрат ан бесѣрїкѣ. —

(Jean Paul.)

А єрѣа потрївнїкѣаѣ є о сѣмжнѣѣ,
чѣ адеѣсѣрї кѣ роадѣѣ богатѣ не дѣрѣѣѣе.
(Kotzebue.)

Оѣ аѣ аѣарѣ ан прїв. тїпографїа лѣї Іоанн Гѣтѣт.